

NVE

Begrunnelse for vedtak

Ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon og omklassifisering av anlegg på Kollsnes

Øygarden kommune i Vestland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	BKK AS
Referanse	201914127-32
Dato	25.06.2025
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandler	Tanja Midtsian og Ingrid Holm

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Sammendrag

NVE gir BKK tillatelse til en ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon

NVE gir tillatelse til en ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon, fordi vi mener at det er et nødvendig og godt tiltak for å bedre forsyningssikkerheten til eksisterende forbruk på Kollsnes, inkludert Troll-anleggene.

Transformatoren skal plasseres i eksisterende grube og bygges inn i ny transformatorcelle som en forlengelse av dagens bygg, mens anlegget som står i gruben i dag, flyttes rett sør for denne. Tiltaket vil gi små negative virkninger for omgivelsene.

NVE fatter samtidig vedtak om å omklassifisere eksisterende transformatorer i Kollsnes transformatorstasjon

NVE mener dagens to transformatorer i Kollsnes transformatorstasjon må klassifiseres som transmisjonsnett, da de har et øvre spenningsnivå på 300 kV og transformerer til et spenningsnivå på minst 33 kV. De fungerer som reserve for forsyning av alminnelig forbruk, og kan derfor ikke anses som kundespesifikke. NVEs vedtak har virkning fra 1. januar 2026, og anleggene må innen denne datoen overdras til Statnett.

Ny transformator som BKK får konsesjon til, vil også oppfylle kriteriene for transmisjonsnett dersom den settes i drift før planlagte anlegg i Øygarden transformatorstasjon og koblingsstasjon settes i drift. Dersom det skjer, vil også denne transformatoren bli klassifisert som transmisjonsnett og må overdras til Statnett.

Hva mener høringspartene?

De store aktørene på Kollsnes støtter løsningen BKK har søkt om i Kollsnes transformatorstasjon, og de er enige om funksjonen til dagens anlegg. Statnett mener imidlertid at det er anleggenes hovedfunksjon, dvs. forsyning av én eller et fåtall brukere, som må være avgjørende for klassifiseringen. De mener også en midlertidig omklassifisering fram til Øygarden transformatorstasjon settes i drift, vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader forbundet med overdragelse av anleggene fra BKK til Statnett. Equinor og Gassco er uenig med Statnett og mener anleggene må klassifiseres ut fra dagens funksjon, som faller inn under kriteriene for hva som er transmisjonsnett etter energiloven.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1	Konsesjonssøknaden	3
1.1	Hva søker BKK om?	3
1.2	NVEs behandling og mottatte uttalelser til konsesjonssøknaden	4
2	Varsel om omklassifisering av anlegg i Kollsnes transformatorstasjon til transmisjonsnett	6
2.1	NVEs varsel	6
2.2	Merknader til NVEs varsel	7
3	NVEs vurdering av konsesjonssøknaden	9
3.1	Behov for tiltak	9
3.2	Teknisk og økonomisk vurdering	9
3.3	Vurdering av virkninger for miljø og samfunn	11
3.4	Oppsummering	12
4	NVEs vurdering av klassifisering og eierskap	13
4.1	Innledning	13
4.2	NVEs vurdering	13
4.3	Konklusjon	14
5	NVEs vedtak	14

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

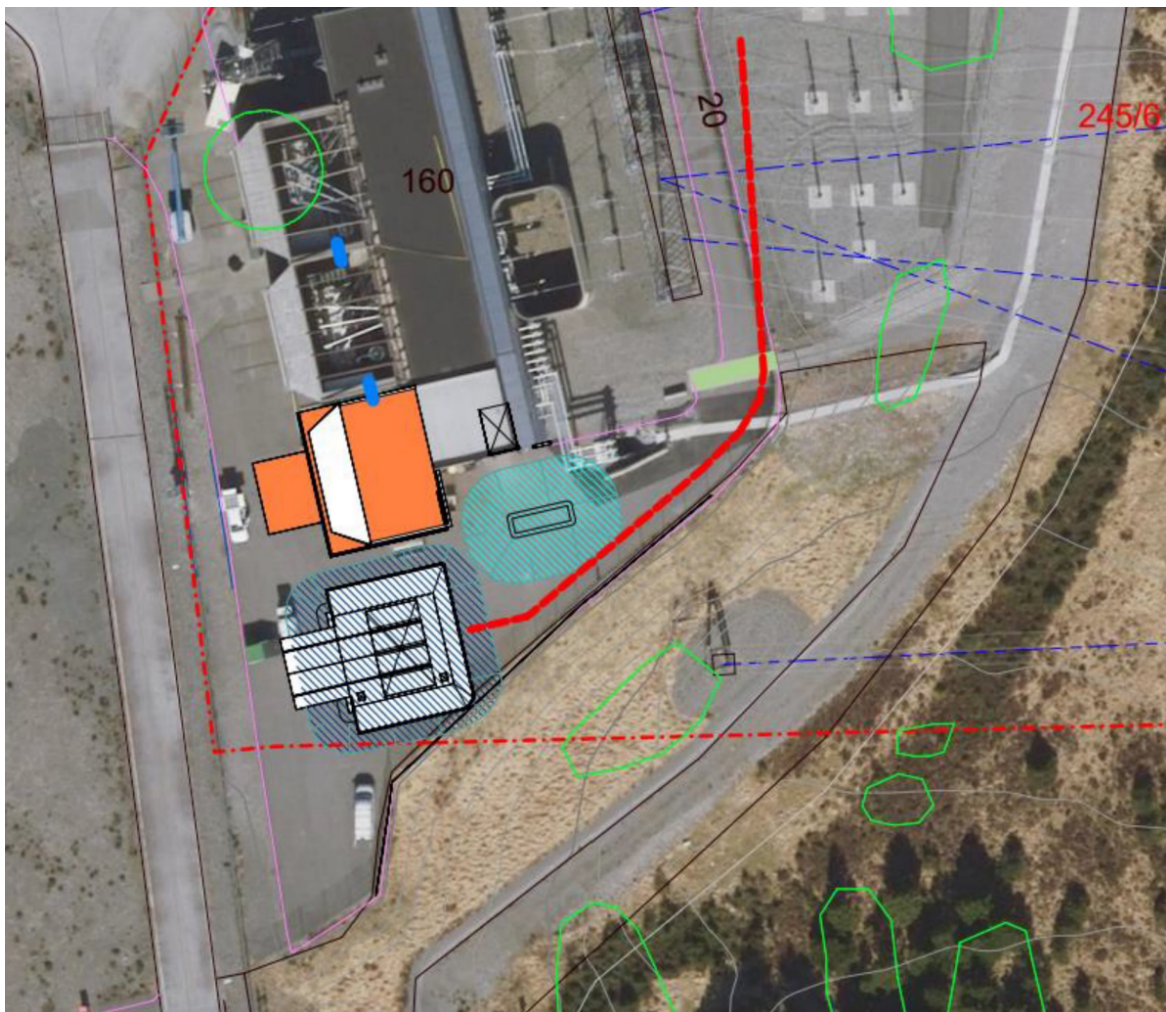
1 Konesjonssøknaden

1.1 Hva søker BKK om?

BKK, tidligere BKK Nett, søkte 21. februar 2020 om tillatelse til å installere en ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon i Øygarden kommune, for å bedre forsyningssikkerheten til eksisterende forbruk på Kollsnes. Etter høring og langvarig dialog med Statnett og andre berørte parter, søkte BKK om endringer i opprinnelig planer 27. juni 2024.

BKK søker om å installere en ny transformator med øvre spenningsnivå 300 kV (omkoblbar til 420 kV) i Kollsnes transformatorstasjon i eksisterende grube for reaktivt kompenseringssanlegg og flytte dette til ny grube ved siden av. De søker videre om ny 132 kV kabel fra ny transformator til 132 kV koblingsanlegg, slik at tilkoblingen blir slik som for eksisterende transformatorer, kontrollanlegg og ombygging for å tilrettelegge for ny transformator.

BKK søker også om anlegg, som brytere og kabler, på vegne av Statnett og Equinor.

Figur 1 Kollsnes transformatorstasjon. Planlagt plassering av ny transformator er vist som oransje felt, og reaktivt kompenseringssanlegg flyttes til blått/hvitt felt. Kabeltrasé vist med rød strek. Kilde: BKKs tilleggssøknad 2024

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.2 NVEs behandling og mottatte uttalelser til konsesjonssøknaden

1.2.1 Høring av konsesjonssøknaden av februar 2020

NVE sendte opprinnelig søknad fra BKK på høring 5. mars 2020, med høringsfrist 3. april 2020. Søknaden ble sendt på høring til Øygarden kommune, Statsforvalteren i Vestland, Vestland fylkeskommune, Statnett, Equinor og Gassco.

NVE mottok fem svar på høringen av opprinnelig søknad, hvorav Vestland fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestland ikke hadde merknader til konsesjonssøknaden. Uttalelsene er sammenfattet, sammen med BKKs kommentarer av 2. juni 2020 under de enkelte uttalelsene.

Statnett (3. april 2020) uttalte seg om sine planer om forsterkning av nettet mot Kollsnes og mente at ny transformator ville være kundespesifikk og ikke en del av transmisjonsnettet. Videre påpekte Statnett utfordringer med utkobling av reaktivt kompenseringsanlegg på Kollsnes i byggeperioden, som ville kreve avtaler om håndtering av risikoen for avbruddskostnader. Det er ikke tilfelle at eksisterende samleskinne kan utvides med to felt i dagens bygg, men bygget må ev. utvides for å få plass til flere felt. Statnett mente det kunne være konflikt mellom Equinors og BKKs kabeltraseer, og peker på at dette burde koordineres bedre, helst gjennom en felles utbyggingsløsning og avtale mellom partene. Generelt påpeker Statnett at nærføring, kryssing og anleggsarbeid nært høyspentanlegg skal avklares med ledningseier, og de forventer at BKK tar initiativ til avtaleverk knyttet til tiltak på Statnetts eiendom og innenfor Statnetts tomt. De viser til krav om avstandskrav mellom ledninger og varslingsplikt om arbeid nær eksisterende ledninger.

BKK kommenterer Statnetts innspill om at ny transformator er kundespesifikk med at selv om ny transformator i hovedsak vil forsyne industrilast, vil den også ha en funksjon i å forsyne alminnelig forbruk. Alminnelig forsyning i området var i 2020 ca. 25 MW og økende, som var grunnen til at BKK søkte om ny 132 kV transformatorstasjon (Blomøy). En tredje transformator ville også forsyne tilbake mot 132 kV-nettet i Bergen ved større feil i 132 kV-nettet eller i øvrige transformatorer med transformering fra 300 kV inn mot Bergen. Så lenge Kollsnes transformatorstasjon har en funksjon som er en del av den generelle forsyningen i området, ville det etter BKK Netts vurdering være uaktuelt at anlegget eies og drives av konsesjonær uten inntektsramme.

Etter BKKs mening ville ikke utkobling av reaktor R1 føre til økt risiko for avbruddskostnader, så lenge utkoblingen skjer i vinterhalvåret, pga. lavere behov for reaktiv kompensering. Ellers påpekte BKK at utvidelse av stasjonsanlegg medfører økt risiko i anleggsperioden, enten det er BKK eller Statnett som er tiltakshaver, på samme måte Equinors tilknytning på Kollsnes, som Statnett har akseptert.

BKK satte ved utvidelse av stasjonsbygget i 2014 av plass til to ekstra bryterfelt, og de mente derfor det tilstrekkelig plass. Dersom Statnett mener at kontrollrommet må utvides for å få plass til nye felt, mente BKK at det også måtte gjelde for Equinors utvidelse. For øvrig opplyste BKK at de ville koordinere seg med de andre aktørene om arealbruk og anleggsarbeid.

Equinor (15. mai 2020) hadde følgende innspill til BKKs søknad:

- Alternative løsninger burde utredes nærmere, for eksempel installere en transformator som kald reserve.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Statnetts planer om bygging og idriftsettelse av ny transformatorstasjon i Kollsnes-området burde tas med i det samfunnsøkonomiske regnestykket, da det ville forventes å påvirke nytteverdien av en ny, permanent transformator i Kollsnes stasjon.
- Ved å flytte dagens reaktor til Blomøy transformatorstasjon vil det frigjøres plass i dagens reaktorcelle.
- Kundene på Kollsnes burde overta eierskap og avbruddsrisiko for dagens kundespesifikke transformatorer, slik at kundene selv kunne vurdere avbruddsrisikoen og foreta en samfunns- og bedriftsøkonomisk optimal tilpasning og utforming av tiltak. Equinor og Gassco vil ta et slikt initiativ overfor BKK.
- Equinor legger til grunn at det vil være BKKs nye bryterfelt som utløser utvidelsen av dagens bygningssmasse på Kollsnes og som dermed må bære disse kostnadene.

Gassco (15. mai 2020) ba om en avklaring av hvorvidt den nye transformatoren vil klassifiseres som kundespesifikk eller ikke, noe som vil være av betydning for hvem som skal bekoste tiltaket. De opplyste om at kundene på Kollsnes ikke har bedt BKK Nett om å utrede verken økt kapasitet eller bedre kvalitet. Gassco hadde ellers de samme innspillene som Equinor til BKKs søknad.

BKK kommenterte de for det meste likelydende uttalelsene fra Equinor og Gassco felles.

De opplyste at Blomøy transformatorstasjon på dette tidspunktet ikke var gitt konsesjon eller bygget, og at de ikke hadde til hensikt å etablere fullverdig løsning på Blomøy før kundegrunnlaget er til stede. Statnett hadde da vurdert at tilknytning av nye kunder ikke var driftsmessig forsvarlig før overliggende nett var forsterket. BKK forventet at det kunne ta sju til ti år før begrensningene i overliggende nett var utbedret. Alminnelig forsyning i området ville derfor bli opprettholdt fra Kollsnes transformatorstasjon i kombinasjon med ny transformator i Blomøy.

Videre bekreftet BKK at ingen av kundene på Kollsnes hadde bedt dem om å utrede økt kapasitet eller bedre kvalitet. BKK ønsket imidlertid å bygge en tredje transformator for å redusere avbruddskostnadene både av hensyn samfunnet og BKK, da den nye transformatoren ville ha en viktig risikoreduserende nytte både ved havari på eksisterende transformatorer og i forbindelse med feil i bakenforliggende 132 kV nett. Nettselskapenes mandat er å minimere de samfunnsøkonomiske kostnadene, uavhengig av hvem de belastes.

BKK Nett mente alternative løsninger var godt utredet, og at de hadde søkt om det beste alternativet. Utført utredning av alternativet med kald reserve viste at dette var en lite egnet løsning på grunn av den spesielle tilkoblingen til SF₆-anlegget, med begrensede muligheter for alternativ tilkobling. Kald reserve ville ta lang tid å få på plass og ville kreve at det ble bestilt en transformator som ikke kan benyttes til noe annet. BKK viste til at det var mange uavklarte spørsmål knyttet til Statnetts planer om nye transformatorstasjon i Kollsnes-område, blant annet om den ville bli bygget med nedtransformering til 132 kV. En tredje transformator i dagens stasjon ville imidlertid utsette eller redusere behov for en slik nedtransformering. Hvorvidt Statnetts reaktor ville bli flyttet til Statnetts nye stasjon ville avhenge av om spenningen på forbindelsen Lindås–Kollsnes økes fra 300 til 420 kV.

Som svar på Equinors og Gasscos ønske om å overta transformatorene, viste BKK til sine kommentarer til Statnetts uttalelse, der de pekte på samfunnsnyttene ved å redusere risikoen for avbrudd. De mente derfor det ikke ville være aktuelt med en konsesjonær uten inntektsramme, og at det ikke var grunnlag for å gi anleggskonsesjon til aktører for å oppnå tarifftilpasning.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.2.2 Høring av tilleggssøknaden av juni 2024

Tilleggssøknaden av 27. juni 2024 ble sendt på høring 7. januar 2025, med høringsfrist 15. februar 2025. Søknaden ble sendt på høring til Statnett, Equinor og Gassco.

NVE mottok tre uttalelser til tilleggssøknaden, som er sammenfattet nedenfor sammen med BKKs kommentar til Equinors uttalelse.

Statnett (14. februar 2025) skriver i høringssvaret at de har fått konsesjon for å bygge nye Øygarden transformatorstasjon som vil ta over for funksjonen Kollsnes stasjon har i transmisjonsnettet. De bekrefter at løsningen som skisseres i tilleggssøknaden er i tråd med det BKK, Statnett, Equinor, Gassled og Gassco har kommet til enighet om.

Equinor (13. februar 2025) har få merknader til tilleggssøknaden og viser til at det har vært god dialog mellom partene på Kollsnes for å finne tilfredsstillende løsninger. De har imidlertid innvendinger til BKKs søknad om kabelverrsnittet 2000 mm² Al, for det tilfellet de ikke tidsnok klarer å få tak i 2000 mm² Cu. Equinor påpeker at 2000 mm² Al ikke vil gi tilstrekkelig overføringskapasitet til at de kan utnytte effekten av ny transformator fullt ut. De ber derfor om at det ikke gis konsesjon til et kabelverrsnitt som er til hinder for utnyttelse av maksimal kapasitet i ny transformator.

BKK sier de vil innrette seg etter Equinors behov for kabelverrsnitt og kun benytte 2000 mm² Cu, slik at kabeltypen ikke medfører begrensinger for Equinor i å utnytte maksimal kapasitet i den nye transformatoren.

Gassco (17. februar 2025) viser til Equinors uttalelse når det gjelder anleggene BKK søker om i tilleggssøknaden.

2 Varsel om omklassifisering av anlegg i Kollsnes transformatorstasjon til transmisjonsnett

2.1 NVEs varsel

NVE sendte 18. august 2020 ut et varsel om vedtak om omklassifisering av BKKs to transformatorer med øvre spenningsnivå 300 kV transformatorer med tilhørende 300 kV bryterfelt i Kollsnes transformatorstasjon. Med henvisning til energiloven § 1-5 og delegeringsvedtak fra Energidepartementet varslet NVE at vi vurderte å fatte vedtak om at anleggene ville bli klassifisert som transmisjonsnett med virkning fra 1. mars 2021. Varslet ble sendt til BKK og Statnett, med kopi til Equinor og Gassco. Fristen for å sende uttalelse til varselet var 25. september 2020.

Behandlingen av BKKs søknad om en tredje transformator med transformering fra 300 kV i Kollsnes transformatorstasjon ble samtidig stilt i bero inntil videre.

NVE begrunnet varselet med at de to transformatorene med øvre spenningsnivå 300 kV transformerer til et spenningsnivå på minst 33 kV. De har en funksjon som fører strøm frem til underliggende regional- og distribusjonsnett, som blant annet forsyner alminnelig forbruk. Vi viste til BKK Netts merknader til høringsuttalelsene til konsesjonssøknaden, der det framgikk at anleggene har en funksjon som en del av den generelle forsyningen i området. NVE vurderte derfor

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

at anleggene betjente mer enn én enkelt eller et fåtall brukere, og at de dermed falt inn under definisjonen av transmisjonsnett i energiloven § 1-5.

2.2 Merknader til NVEs varsel

2.2.1 Merknader til opprinnelig varsel av august 2020

NVE mottok fire uttalelser til varsel om omklassifisering, som er sammenfattet nedenfor. I tillegg ble det gjennomført et møte med BKK.

BKK (25. september 2021) forventet i 2016, da flere av deres anlegg ble klassifisert som transmisjonsnett og solgt til Statnett, at også transformatorene i Kollsnes transformatorstasjon ville bli omklassifisert. De stilte seg derfor undrende til hvorfor NVE i 2020 vurderte nettanleggenes status på en annen måte enn i 2016, selv om de ikke var uenig i at anleggene inngår i definisjonen av transmisjonsnett. De mente at omklassiferingen ikke bør gjennomføres før forsyningssituasjonen i området er bedret, ved at ny transformator installeres i Kollsnes transformatorstasjon.

BKK viste til sin begrunnelse for søknad om en ny transformator, og at Statnett ikke hadde planer om å etablere økt transformeringskapasitet før ny 420 kV transformatorstasjon er etablert. Uten økt transformeringskapasitet på Kollsnes kan ikke BKK knytte til nytt forbruk i området på en driftsmessig forsvarlig måte. BKK søkte om en tredje transformator for å bidra til en raskere løsning på forsyningssituasjonen i Øygarden. Dersom BKK ikke kan få konsesjon til ny transformator og gjennomføring av omklassiferingen skjer før Statnett etablerer ny transformatorstasjon, ville det påføre BKK en uakseptabel høy driftsmessig og økonomisk risiko.

Statnett (25. september 2021) opplyste at de aktuelle anleggene normalt kun forsyner industriforbruk, altså et fåtall kunder, jf. energiloven § 1-5 tredje ledd. Anleggene har ingen funksjon i den generelle forsyningen til alminnelig forbruk i området, ut over å være reserve i feilsituasjoner og ved vedlikehold. For å anvende § 1-5 tredje ledd i tråd med lovgivers hensikt, oppfattet Statnett at det er anleggenes primære funksjon som må legges til grunn. Det mente Statnett innebar at eventuelle reservefunksjoner i anleggene ikke kunne anses som relevant ved anvendelsen av bestemmelsen. Statnett kunne derfor ikke se at det er grunnlag for at anleggene skal omklassifiseres til transmisjonsnett.

Om sine daværende nettutviklingsplaner for området, sa Statnett at en ombygging var planlagt realisert innen 2026, og at et sannsynlig løsningsvalg ville være at transformatoren som forsyner alminnelig forbruk, flyttes fra Kollsnes til BKKs nye stasjon Blomøy. Det vil da ikke lenger være noen reserveforsyning til alminnelig forbruk fra 132 kV-anlegget i Kollsnes. De to transformatorene med øvre spenningsnivå 300 kV vil med en slik utvikling blir kundespesifikke og ikke lenger transmisjonsnett, som vil føre til reversering av klassiferingen. Statnett mente at en slik midlertidig omklassifisering til transmisjonsnett vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader.

Equinor (15. oktober 2021) støttet NVEs vurdering i varsel om vedtak, med henvisning til BKKs beskrivelse av anleggenes funksjon. Selv om videre nettutvikling ville kunne påvirke anleggenes framtidige klassifisering, mente Equinor at beslutning om klassifisering måtte tas på grunnlag av nettsituasjonen på vedtakstidspunktet.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Gassco (19. oktober 2021) var også enig i NVEs vurderinger og støttet varsel om omklassifisering av anleggene til transmisjonsnett. De viste også til BKKs beskrivelse av viktigheten av anleggene for regionen. De viste til Statnetts merknad om at en midlertidig omklassifisering vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader, men mente at det var fullt mulig å komme til enighet om å begrense unødvendige kostnader gjennom å avtale betingelser for endret koblingsbilde ved en framtidig ny stasjon i transmisjonsnettet innen en rimelig tidshorisont.

2.2.2 Merknader i forbindelse med høring av tilleggssøknaden

Da NVE sendte BKKs tilleggssøknad på høring i januar 2025, med høringsfrist 15. februar 2025, ba vi samtidig om ev. tilleggsmerknader til opprinnelig varsel om omklassifisering i lys av ny informasjon og nettutvikling. Merknadene er sammenfattet nedenfor.

Statnett (14. februar 2025) opprettholder vurderingen fra september 2020 om at anleggene etter Statnetts vurdering forsyner en eller et fåtall brukere, jf. energiloven § 1-5 3. ledd. De kan derfor ikke se at det er grunnlag for at anleggene skal omklassifiseres til transmisjonsnett. De opplyser at løsningen de har fått konsesjon til i nye Øygarden transformatorstasjon innebærer transformering mellom transmisjonsnettet og BKKs regionale distribusjonsnett i Øygarden stasjon, og at alminnelig forsyning dermed vil skje via Blomøy transformatorstasjon. Det betyr at en omklassifisering av transformatorene i Kollsnes må reverseres, noe som vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader.

Equinor (13. februar 2025) mener det har ikke vært endring i de eksisterende anleggenes funksjon siden 2020, og at NVEs vurderinger i varslet vedtak fra 2020 fortsatt gjelder. Først når Øygarden transformatorstasjon settes i drift, vil anleggene på Kollsnes ikke lenger ha en rolle for alminnelig forsyning, og kun være en del av forsyningen for Equinors virksomhet på Kollsnes. Anleggene vil da bli kundespesifikke og er planlagt overtatt av Equinor. Equinor mener at anleggene må klassifiseres utfra den funksjon de har i dag og fram til ny løsning er på plass.

Gassco (17.2.2025) er også enig i NVEs vurdering av rettstilstanden til anleggene slik den ble forklart i varselet i 2020. De er dermed ikke enig i Statnetts uttalelser i brev av 25. september 2020 og mener det ikke kan være av betydning om anleggende ikke betjener alminnelig forbruk til enhver tid, så lenge de også har en viktig funksjon for forsyning av alminnelig forbruk. Statnetts innsigelser på grunnlag av administrative konsekvenser ved en omklassifisering er ikke relevante for klassifiseringen, da den er lovbestemt. Gassco anser at BKKs anlegg i Kollsnes transformatorstasjon vil være del av transmisjonsnettet og klassifiseres deretter minimum frem til 2028, forutsatt at Øygarden stasjon faktisk blir satt i drift på dette tidspunktet.

BKK (6.3.2025) skriver i sin kommentar til uttalelsene at siden NVEs varsel om omklassifisering har Statnett fått konsesjon til Øygarden transformatorstasjon og BKK har fått konsesjon til Øygarden koblingsstasjon og satt i drift Blomøy transformatorstasjon. Planlagt idriftsettelse av konsesjonsgitte anlegg er 2028, og etter det tidspunktet vil Kollsnes bli et rent kundespesifikt industrianlegg som ikke lenger vil inngå i transmisjonsnettet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3 NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

3.1 Behov for tiltak

BKK begrunner behovet for ny transformator på Kollsnes med at det vil bedre forsyningssikkerheten til det eksisterende forbruket på Kollsnes, inklusiv Troll A plattformen, som forsynes fra Kollsnes. BKK understreker videre at tiltaket ikke har som formål å forsyne nytt kraftforbruk. Forsyningssituasjonen på Kollsnes har vært krevende de siste årene. Det har vært økende forbruk i området, og avbruddskostnadene har vært høye. I et vedlegg som er unntatt offentlighet pga. kraftsensitiv informasjon, har BKK underbygget behovet for å bedre forsyningssikkerheten til forbruket som er forsynt fra dagens to transformatorer med øvre spenning 300 kV. Dette er gjort med beskrivelser av hvilke feilsituasjoner som vil gi avbrudd, varigheten og konsekvens av slike avbrudd, og en vurdering av sannsynligheten for at denne typen avbrudd vil skje. NVE legger i tillegg til grunn at det med dagens nettløsning og belastning på transformatorene, er utfordrende å gjennomføre vedlikehold på eksisterende transformatorer og tilhørende komponenter, uten at det medfører strømbrudd for sluttbrukere. NVE mener BKK med dette har underbygget at leveringspåliteligheten for strøm til eksisterende forbruk på Kollsnes ikke er tilfredsstillende, og at det er behov for å gjøre tiltak.

3.2 Teknisk og økonomisk vurdering

3.2.1 Relevante systemløsninger

I BKKs søknad fremgår det ikke om de har vurdert andre systemløsninger, som også kunne ha løst behovet. I sine høringsuttalelser til den opprinnelige søknaden, kommenterer både Equinor og Gassco at BKK burde utredet hvordan Statnetts planlagte, nye transmisjonsnettstasjon i Kollsnes-området vil påvirke nytteverdien av en ny transformator. Equinor nevner også at anskaffelse av transformator i kald reserve er et alternativ BKK burde ha utredet.

I sine tilsvarende høringsuttalelser kommer det fram at BKK Nett har utredet alternativet med kald reserve. De har imidlertid konkludert med at dette er en lite egnet løsning på grunn av den spesielle tilkoblingen til SF₆-anlegget og dermed begrensede muligheter for alternativ tilkobling. Kald reserve vil uansett ta lang tid å få på plass i dette anlegget. Det må eventuelt bestilles en transformator som ikke kan benyttes til noe annet. NVE er enig i BKKs vurdering av at kald reserve vil være en dårlig løsning for Kollsnes stasjon.

I etterkant av søknaden har det vært dialog mellom BKK, Statnett og Equinor for å finne en løsning som tilfredsstiller behovet både på kort og lang sikt. Statnett har fått konsesjon til og besluttet å etablere nye Øygarden transformatorstasjon. Tilleggssøknaden som BKK nå har sendt er tilpasset og tar hensyn til løsninger og valg som er gjort i forbindelse med etablering av denne stasjonen. I Øygarden transformatorstasjon vil det bli etablert transformering for innmating til eksisterende ledninger for forsyning til Kollsnes transformatorstasjon. Ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon sikrer nødvendig redundans og transformeringskapasitet fra 300 kV og underliggende nett til å ivareta forbruk tilknyttet stasjonen.

NVE ser ikke behov for at ytterligere systemløsninger vurderes.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

3.2.2 Teknisk og økonomisk vurdering av omsøkte løsning

Her gjør vi en samfunnsøkonomisk vurdering av omsøkt løsning, sett opp mot nullalternativet, dvs. å ikke utvide dagens stasjon. Kostnadsberegninger er et viktig element i vurderingen, men vi understreker samtidig at en rekke gevinster og ulemper ikke kan tallfestes. En skjønnsmessig vurdering av de ikke-prissatte verdiene av for eksempel forsyningssikkerhet inngår derfor også i den samfunnsøkonomiske vurderingen. Unntatt fra denne vurderingen er miljø- og samfunnsvirkninger, som vurderes i kapittel 3.3.

Investeringskostnaden for ny transformator på Kollsnes har BKK estimert til 68,2 millioner kroner. BKK oppgir også drift- og vedlikeholdskostnader i søknaden, og disse er estimert til 419 000 kroner. Restverdi etter 40 års analyseperiode er 33 000 kr.

Den største kvantifiserte nytten av tiltaket er reduksjon i forventede avbruddskostnader. Dette har BKK beregnet ut ifra en vurdering av hvilke situasjoner med feil på én komponent som vil gi avbrudd i strømforsyningen med dagens nettløsning, og hvor ny transformator vil avhjelpe situasjonen. Videre har de gjort en vurdering av hvor lenge et slik avbrudd i gjennomsnitt vil vare, hvem som vil bli berørt av avbruddet og hvilken samfunnsøkonomisk kostnad dette vil ha hvis det inntreffer. BKK har da lagt til grunn NVEs KILE-satser. Videre er det gjort en vurdering av sannsynligheten for at denne typen avbrudd vil skje, som da ligger til grunn for å beregne forventet årlig avbruddskostnad. BKK har på bakgrunn av dette kommet til en forventning om at ny transformator på Kollsnes vil bidra til reduserte avbruddskostnader på i overkant av 106,4 millioner kroner over hele analyseperioden. NVE har lagt BKKs beregninger til grunn i den samfunnsøkonomiske vurderingen.

Tabellen under viser en oppsummering av den samfunnsøkonomiske vurderingen. NVE er enig med BKK i at det å etablere ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon framstår som det mest lønnsomme alternativet for samfunnet.

Tabell 1: Rangering av systemløsninger basert på kostnader og systemtekniske egenskaper. Tall er oppgitt i millioner kroner.

Nåverdi 2024-millioner kroner	Nullalternativ (ingen tiltak)	Etablere ny transformator
Investeringskostnader	0	-68,2
Drift- og vedlikeholdskostnader		0,4
Restverdi		0,03
Endring i avbruddskostnader	106,4	
Rangering prissatte virkninger	2	1
Mulighet for tilknytning av nytt forbruk	0 (Referanse)	Liten positiv
Rangering ikke-prissatte virkninger	2	1
Samlet rangering	2	1

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.2.3 Vurdering av teknisk løsning

Kollsnes stasjon har et eldre GIS-anlegg som har vært utvidet flere ganger. Dette sammen med begrenset plass i bygget gir lite fleksibilitet med tanke på utvidelser av anlegget.

Valgt løsning innebærer at:

- Dagens reaktor som står i Kollsnes transformatorstasjon flyttes til ny grube, og det etableres vegger til trafocelle på eksisterende reaktorplass. Frigjort reaktorplass benyttes til ny transformator, og BKK kjøper denne transformatoren av Statnett.
- Det etableres 300 kV apparatanlegg, slik at reaktoren tilkobles linja mot Lindås, mens ny transformator overtar bryteren som tidligere tilhørte reaktoren.

NVE har ingen innvendinger mot den tekniske løsningen for stasjonen.

3.3 Vurdering av virkninger for miljø og samfunn

Tiltaket som BKK søker om innebærer at ny transformator vil plasseres der dagens reaktive kompenseringsanlegg står, og det må laget en ny oljegrube og støpes betongvegger rundt transformatorcellen som blir noe høyere enn veggene i de to andre cellene. Det ikke er behov for å etablere ny adkomst eller andre nye tilkomstveier.

BKK oppgir at tiltaket kun berører eiendommen gnr. 245, bnr. 61 i Øygarden kommune, som er Statnetts tomt. Hele Kollsnes transformatorstasjon blir liggende innenfor et sikkerhetsgjerde.

Figur 2 Kollsnes transformatorstasjon med eiendomsgrense midt i bildet. Plassering av ny transformator og reaktiv kompenseringsanlegg er vist på figur 1, side 3. Kilde: NVE Atlas

3.3.1 Synlighet og støy

Det å bygge en ny, ca. 11 meter høy transformatorcelle i eksisterende grube og flytte det reaktive kompenseringsanlegget til en ny grube vil skje i eksisterende stasjon, og gir en mindre, men likevel

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

synlig endring lokalt. Området er preget av industri og kraftanlegg, og de nærmeste byggene er transformatorstasjoner. Det er ingen boliger eller fritidsboliger i nærheten, som anleggene er synlig fra. Ombyggingen vil etter NVEs vurdering gi uvesentlige endringer i de visuelle virkningene for allmennheten sammenlignet med dagens situasjon.

BKK opplyste i søknad av 2020 at det vil måtte påregnes noe støy fra anleggstrafikk, riggområder og strekninger der anleggsarbeidene pågår i dagen. Rutiner for varsling av naboer i henhold til støyretningslinjene vil bli fulgt. På grunn av stor avstand til nærmest boliger og fritidsboliger legger NVE til grunn at ev. økning av støynivået som følge av den ekstra transformatoren ikke er et tema som trenger å vurderes nærmere.

3.3.2 Kulturminner

Kollsnes-området er rikt på kulturminner, og det er registrert mange enkeltfunn av automatisk fredete kulturminner. Ingen lokaliteter vil bli direkte berørt av dette tiltaket, som vil skje på allerede forberedt areal inne på transformatortomten. Inne på transformatorstomten er det registrert et kulturminne, men vernestatusen er fjernet. Det er en forutsetning at BKK utviser aktsomhet og straks melder fra til fylkeskommunen dersom de under anleggsarbeidet skulle avdekke hittil ukjente automatiske fredede kulturminner, jf. kulturminneloven § 8.

3.3.3 Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke.

Kunnskapsgrunnlaget har bestått av søknaden, tilleggssøknaden og informasjon fra offentlige databaser. I lys av tiltakets begrensede omfang og sannsynlighet for påvirkning av naturmangfoldet, anser NVE at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Da tiltaket vil foregå innenfor transformatortomten på areal som er forberedt for denne typen anlegg, vil det ikke berøre vegetasjonen i området. Av andre naturverdier, er det ifølge Naturbase i 2024–2025 gjort flere observasjoner av arten svartstrupe i Kollsnes-området. Fuglearten er klassifisert som sterkt truet på norsk rødliste for arter, da den er svært fåtallig i Norge, mens bestanden er økende i våre naboland. Arten er blant annet truet av gjengroing eller nedbygging av habitat, som f.eks. lyngheier. Tiltaket vil dermed ikke påvirke arten i driftsfasen, og med liten sannsynlighet i anleggsfasen.

Etter NVEs vurdering vil ikke anleggene gi negative virkninger for naturmangfold, og prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. § 7 er dermed ivarettatt.

3.3.4 Naturfare

Kollsnes-anleggene ligger innenfor aktsomhetsområde for kvikkleireskred, men tiltaket BKK søker om vil kun foregå inne på allerede forberedt stasjonsareal.

3.4 Oppsummering

Etter en samlet vurdering mener NVE at å etablere en ny transformator i Kollsnes transformatorstasjon, som BKK har søkt om, er et samfunnsøkonomisk fornuftig tiltak. NVE mener det er behov for tiltak for å bedre forsyningssikkerheten til eksisterende forbruk på Kollsnes. Vi

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vrurderer at å installere en ny transformator vil være den beste løsningen for å møte dette behovet. Tiltaket vil gi små virkninger for omgivelsene.

4 NVEs vurdering av klassifisering og eierskap

4.1 Innledning

I energiloven § 1-5 første og tredje ledd heter det at transmisjonsnettet omfatter alle anlegg for overføring av elektrisk energi på minst 200 kV. Videre heter det i bestemmelsens andre ledd at transmisjonsnettet også omfatter anlegg for omforming av elektrisk energi når omformeranlegget er direkte tilknyttet anlegg for overføring som nevnt i første ledd og transformerer til spenning på minst 33 kV. Unntatt fra definisjonen av transmisjonsnettet er anlegg som kun betjener én enkelt eller et fåtall brukere, jf. energiloven § 1-5 tredje ledd. Energidepartementet kan i enkeltvedtak fastsette hvilke anlegg som skal inngå i transmisjonsnettet i henhold til denne bestemmelsen. Denne myndigheten har departementet delegert til NVE. Alle nettanlegg klassifisert som transmisjonsnett skal eies av Statnett, og klassifisering av anlegg kan derfor få betydning for eierskap til anlegg.

4.2 NVEs vurdering

Eksisterende transformatorer på Kollsnes transformerer fra 300 kV til et spenningsnivå på minst 33 kV. De har en funksjon som fører strøm frem til underliggende regional- og distribusjonsnett, som blant annet forsyner alminnelig forbruk. Vi viser i den sammenheng til BKK Netts merknader datert 2. juni 2020 til høringsuttalelsene til deres søknad om en tredje transformator i Kollsnes transformatorstasjon. Der framgår det blant annet at anleggene har en funksjon som en del av den generelle forsyningen i området. Anleggene har en funksjon som reserve, i tillegg til at de forsyner enkelte industriaktører. På bakgrunn av dette vurderer NVE at de betjener mer enn én enkelt eller et fåtall brukere, og at de dermed faller inn under definisjonen av transmisjonsnett i energiloven § 1-5.

Statnett vil ved en omklassifisering måtte overta anleggene. Statnett argumenterer i sin uttalelse til varselet at det ikke er grunnlag for å omklassifisere, da anleggene etter Statnetts vurdering forsyner én eller et fåtall brukere, og at anleggene må klassifiseres etter anleggenes primærfunksjon. I normal drift er disse anleggene utelukkende tilknyttet industriforbruk, og det er kun ved omkoblinger at disse transformatorene har en funksjon i alminnelig forsyning.

I forbindelse med høringen av tilleggssøknaden, opplyser Statnett at løsningen de har fått konsesjon til i nye Øygarden transformatorstasjon innebærer transformering mellom transmisjonsnettet og BKKs regionale distribusjonsnett i Øygarden stasjon, og at alminnelig forsyning dermed vil skje via Blomøy transformatorstasjon. Det betyr at en omklassifisering av transformatorene i Kollsnes må reverseres senere, noe som vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader.

BKK bestrider ikke at anleggene er transmisjonsnett i henhold til energilovens kriterier om hva som skal defineres som transmisjonsnett. De kommenterer imidlertid også at Kollsnes vil bli et rent kundespesifikt industrianlegg fra 2028, som er planlagt idriftsettelse av Øygarden transformatorstasjon og Øygarden koblingsstasjon. Anlegget vil da ikke lenger inngå i transmisjonsnettet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE mener at det ikke er av betydning for vurderingen av dagens klassifisering at anleggene i fremtiden mest sannsynlig vil bli kundespesifikke. Det er flere år til planlagt idriftsettelse av de nye stasjonene, som vil endre nettstrukturen i området, og dette er også et tidspunkt som kan bli endret. Statnetts argument om at en «midlertidig» omklassifisering vil påføre nettkundene store, unødvendige kostnader, mener NVE lovbestemmelsen ikke åpner for å ta hensyn til.

NVE er ikke enig i Statnetts formulering om at unntaket i tredje ledd innebærer at «at det er anleggenes primære funksjon som må legges til grunn» i vurderingen av om et anlegg er transmisjonsnett eller ikke. At noen få større aktører utnytter store deler av nettkapasiteten i et område er ikke uvanlig, selv i områder med mange nettkunder. Dette betyr imidlertid ikke at alle slike nett skal ut av transmisjonsnettet. NVE kan heller ikke se at forarbeidene til § 1-5 har formuleringer som støtter Statnetts vurdering. Formuleringen for unntaket «kun betjener en enkelt eller et fåtall brukere» er etter vår vurdering noe annet enn om det hadde stått «i det vesentlige betjener» et fåtall brukere.

Når det gjelder den tredje transformatoren som BKK har søkt om i Kollsnes transformatorstasjon, så vil argumentasjonen ovenfor også gjelde denne. Dersom anleggene i Kollsnes transformatorstasjon på tidspunktet den tredje transformatoren settes i drift fortsatt har samme funksjon som i dag, vil denne også bli klassifisert som transmisjonsnett, som må overdras til Statnett, som energiloven § 4-8 fjerde ledd krever.

4.3 Konklusjon

Etter NVEs vurdering oppfyller de to transformatorene med tilhørende bryteranlegg kriteriene for å klassifiseres som transmisjonsnett etter energiloven § 5-1, da de

- er direkte tilknyttet anlegg for overføring med spenning på minst 200 kV
- transformerer til spenning på minst 33 kV
- betjener mer enn et fåtall brukere

NVE fatter derfor vedtak om at anleggene skal klassifiseres som transmisjonsnett, med virkning fra 1. januar 2026.

5 NVEs vedtak

I medhold av energiloven gir NVE BKK konsesjon til å bygge en ny transformatorcelle og installere én transformator med øvre spenningsnivå 300 (420) kV med tilhørende brytere i Kollsnes transformatorstasjon, jf. anleggskonsesjon av 25. juni 2025 (NVE-ref. 201914127-30).

NVE fatter samtidig vedtak om at dagens to transformatorer med øvre spenningsnivå 300 kV med tilhørende brytere i Kollsnes transformatorstasjon klassifiseres som transmisjonsnett med virkning fra 1. januar 2026, jf. brev om omklassifisering av 25. juni 2025 (NVE-ref. 201914127-32).